

hoe hij het best de Erasmus van de traditie-der-prenten aanpaste bij de dienst die de afbeelding zou moeten doen op de galei. Dr E. Major van Basel heeft er destijds op gewezen, dat de banderol van het beeld van De Liefde een gotisch element is – hij plaatste het beeld daarom in het midden van de 16e eeuw en verklaarde het zelfs identiek met het beeld dat in 1549 hier Philips II begroette. Nu is dat, om verschilpunten in de voorstelling, onmogelijk ¹⁵). Maar de banderol kan door de beeldsnijder bijvoorbeeld naar analogie met wat hij op Spaanse schepen bij scheepsbeelden had gezien zijn aangebracht ¹⁶). Hiermee gaat de banderol, waarvan ik eens schreef, veronderstellenderwijs, dat hij ‘goed paste op een schip-met-wimpel’ (ik dacht toen aan 1597, het bouwjaar van het schip De Liefde) een kwart eeuw terug in de tijd, dr Major tegemoet! De wimpel blijkt hier ‘een groote lange’ te zijn, die Melchior met St. Jacob en Erasmus heeft beschilderd (‘gestoffeert’) ¹⁷). Heeft Jan Claeszoon in 1572 de Erasmus van Tokyo gesneden? Of althans: heeft hij het prototype gemaakt voor het op Rotterdamse schepen aan te brengen beeld van Erasmus, en is Erasmus zó te zien geweest op de schepen die tussen 1572 en 1597, Erasmus gedoopt, op de Maas hebben gevaren? Vragen genoeg!

Tenslotte, wat de *opschriften van De Liefde* betreft, in het Rotterdamsch Jaarboekje van 1927 heeft de toenmalige directeur van het Maritiem Museum ‘Prins Hendrik’, J.W. van Nouhuys, die op de banderol besproken. Hij las (van foto’s) ER..MVS, het jaartal 1598, en een duidelijke R en een flauw spoor van de M ¹⁸). Hij concludeerde tot ‘het hoogstwaarschijnlijke ROTTERDAM’. Men begrijpt, dat ik na wat hier voorafging, en ook, omdat ik vernam dat het aanbrengen van de plaatsnaam op het hek in die tijd geen gewoonte was, zou willen denken aan ROTERODAMUS (eventueel, met compendium boven de M: ROTERODAM̃ – wat een afkorting is van Roterodamus). Ik herhaal bij dezen mijn verzoek aan kunsthistorici en maritieme experts om al deze vragen eens te bezien!

NOTEN

- 1) Algemeen Rijksarchief Den Haag, Grafelijkheidsrekenkamer 4994a.
- 2) De bewerking van de rekening, waarin de heer drs H. ten Boom in eerste instantie de vermelding van het beeld aantrof, is nog ongecatalogiseerd. De oude copie met daarin de inleiding van dr Moquette heeft de signatuur Bibl. der Hss, 1979, haar index: 1980.
- 3) H.C. Hazewinkel, *Geschiedenis van Rotterdam I*, 171.
- 4) Bij Bor in zijn *Oorspronk der Nederlandse Beroerten VI*, 369 vv. vond